

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри правового
регулювання економіки
Протокол № 1 від 2.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань

08 Право

Спеціальність

081 Право

Освітній рівень

перший (бакалаврський)

Освітня програма

Правове регулювання економіки

Статус дисципліни

вибіркова

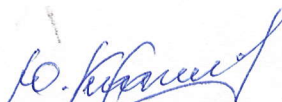
Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробники:

д.ю.н, професор

к.ю.н., доцент

Підписано КЕП

Юлія КИРИЧЕНКО

Олена ОСТАПЕНКО

Завідувач кафедри
правового регулювання
економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Лариса ЄРОФЄЄНКО

**Харків
2024**

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Муніципальне право» є вибірковою освітньою компонентою підготовки за освітньою програмою «Правове регулювання економіки» першого (бакалаврського) рівня. Вивчення навчальної дисципліни сприяє розвитку загальної правової культури, дає глибокі знання в сфері муніципально-правових відносин.

Муніципальне право як галузь національного права знаходиться у процесі становлення. Її формування відбувалося спочатку в системі конституційного права як окремого правового інституту з процесом набуття Україною незалежності у 1991 році. Становлення Української держави вимагало певних демократичних перетворень, пов'язаних із демократизацією суспільства та необхідністю правової регламентації особливої сфери суспільного життя, яка названа в Конституції України «місцевим самоврядуванням». Становлення України як правової, соціальної, демократичної держави вимагає і наукового обґрунтування та ефективного впровадження децентралізації, реальної участі первинного суб'єкта місцевої публічної влади – територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування й продуктивного вирішення питань місцевого значення, а також створення стабільної правової, матеріальної та організаційної основи місцевого управління. Підвищення ролі науки муніципального права зумовлено тим фактором, що воно є комплексною галуззю права, що регулює відносини приватно-правового характеру і для прогнозованості, керованості та ефективності зазначених процесів, вони повинні ґрунтуватись на наукових засадах науки муніципального права.

Актуальність навчальної дисципліни базується на вивченні здобувачами вітчизняного досвіду, світових цінностей регулювання муніципально-правових відносин, аналіз їх практичного застосування забезпечує формування у них демократичного світогляду.

Дисципліна «Муніципальне право» забезпечує особистий і професійний розвиток здобувача та спрямована на формування комплексу знань, що є необхідною складовою прийняття правильних управлінських рішень та захисту прав у сфері місцевого самоврядування.

Метою дисципліни є підготовка майбутніх фахівців у галузі муніципального права, опанування здобувачами теоретичних знань в галузі муніципального права, формування навичок використання чинних муніципально-правових норм; підвищення правової культури і правосвідомості, а також виховання у здобувачів правового мислення, подальше розширення і поглиблення світогляду, що є необхідним для практичної діяльності майбутніх

спеціалістів.

Головні завдання навчальної дисципліни полягають у формуванні у здобувачів системи знань, а також отримання практичних навичок та уявлень, необхідних для здійснення професійної діяльності, засвоєння специфічної фахової термінології, формування професійно грамотної юридичної мови, як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки; розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих нахилів здобувачів; вироблення елементарних навичок дослідницької діяльності; формування правосвідомості та правової культури, ознайомлення з порядком реалізації та захисту прав у сфері місцевого самоврядування, формування вмінь і навичок користування нормативно-правовими актами та складання юридичних документів, зокрема, у сфері муніципального управління.

Предметом навчальної дисципліни є основні закономірності та особливості розвитку і функціонування інститутів муніципального права, що ґрунтуються на відповідних напрямках наукових досліджень, а також сукупність суспільних відносин, виникають у процесі вирішення територіальними громадами, органами та посадовими особами публічної влади питань місцевого значення, а також забезпечення на місцевому рівні прав і свобод людини і громадянина.

Об'єктом навчальної дисципліни є правові відносини, що врегульовані нормами муніципального права.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 3.	ЗК1. ЗК3. ЗК6. ЗК7. СК7. СК8. СК9. СК10. СК12. СК13.
РН 5.	ЗК1. ЗК2. ЗК3. ЗК4. ЗК8. СК7. СК8. СК9. СК10. СК12. СК13.
РН 9.	ЗК1. ЗК2. ЗК3. ЗК8. ЗК13. СК7. СК8. СК9. СК10. СК11. СК12. СК13.
РН 13.	ЗК1. ЗК2. ЗК4. СК7. СК8. СК9. СК10. СК12.
РН 18.	ЗК2. ЗК3. ЗК11. ЗК13.

	СК7. СК8. СК9. СК12. СК13. СК16.
РН 20.	ЗК1. ЗК3. ЗК4. ЗК7. ЗК11. ЗК13. СК7. СК8. СК9. СК10. СК11. СК12. СК13. СК16.

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Муніципальне право – комплексна галузь права

Тема 1. Муніципальне право як галузь права України

Поняття, предмет та методи муніципального права. Муніципальне право – право місцевого самоврядування.

Джерела муніципального права. Статутне право. Система муніципального права, її елементна характеристика. Муніципально-правові норми, їх особливості. Муніципально-правові інститути.

Муніципально-правові відносини, особливості їх суб'єктного та предметного складу.

Тема 2. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування

Поняття місцевого самоврядування. Основні принципи місцевого самоврядування.

Принцип правової самостійності. Принцип організаційної самостійності. Принцип матеріально-фінансової самостійності. Принцип територіальності. Принцип субсидіарності.

Принцип державної підтримки та гарантії.

Система місцевого самоврядування.

Державна влада та актуальні проблеми становлення муніципальної влади України.

Правова природа влади, яка здійснюється на місцевому рівні. Спільне та відмінне у правовій природі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. Поняття та особливості муніципальної влади.

Змістовий модуль 2. Суб'єкти муніципального права.

Тема 3. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування

Поняття територіальної громади. Основні ознаки територіальної громади. Членство в територіальній громаді. Правосуб'єктність територіальної громади. Види територіальних громад: основні (базові) факультативні (асоційованого рівня). Відмінності між окремими видами територіальних громад.

Основні функції та повноваження територіальної громади. Виключні повноваження територіальної громади. Основні форми волевиявлення територіальної громади. Місцеві вибори. Місцевий референдум. Загальні збори. Місцева ініціатива. Громадські слухання. Дорадче опитування. Статут територіальної громади. Інші акти статутного права. Проблеми оптимізації територіальних громад.

Порядок об'єднання територіальних громад.

Тема 4. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України

Поняття місцевих рад як представницьких органів місцевого самоврядування. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування та порядок їх формування.

Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування. Особливості функцій та повноваження сільської, селищної, міської ради. Особливості функцій та повноваження районної у місті (у разі її створення) ради. Особливості функцій та повноваження районної, обласної ради.

Структура місцевої ради. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради. Постійні та тимчасові комісії місцевих рад, особливості їх правового статусу.

Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих рад. Сесія – основна форма роботи ради як представницького органу, порядок її призначення та проведення.

Акти місцевих рад. Особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування. Правова експертиза проектів актів місцевого самоврядування.

Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад. Форми й методи

роботи тимчасових контрольних комісій рад. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.

Тема 5. Правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради

Статус сільських, селищних, міських голів. Вимоги, які пред'являються до кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови. Повноваження сільського, селищного, міського голови.

Статус голів районної, обласної, районної у місті ради. Повноваження голів.

Статус голів міст Києва і Севастополя: специфіка статусу, повноваження.

Тема 6. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад

Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад. Класифікація повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної в місті ради. Порядок підготовки та проведення засідань виконкому. Правові акти виконавчих органів рад. Порядок підготовки, введення в дію, призупинення дії рішення виконкому, його скасування.

Відділи та управління виконавчих комітетів місцевих рад. Поняття та ознаки муніципальної служби. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. Правовий статус службовців місцевого самоврядування. Проходження служби в органах місцевого самоврядування. Припинення служби в органах місцевого самоврядування. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування.

Відповідальність за порушення законодавства про службу в органах місцевого самоврядування.

Тема 7. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні

Поняття та види органів самоорганізації населення. Порядок утворення органу самоорганізації населення. Повноваження органів самоорганізації населення: власні та делеговані. Склад органу самоорганізації населення. Форми роботи органів самоорганізації населення.

Право органів місцевого самоврядування на об'єднання (ст.10 Європейської Хартії місцевого самоврядування). Правовий статус муніципальних асоціацій України. Види муніципальних спілок України. Реєстрація асоціацій та інших добровільних об'єднань органів місцевого

самоврядування

Тема 8. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування

Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування. Муніципальна (комунальна) власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим.

Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю. Право власності. Право господарського відання. Право оперативного управління об'єктами комунальної власності.

Система місцевих фінансів. Місцеві бюджети, особливості їх прибуткової та видаткової частин. Місцеві податки і збори. Позабюджетні, валютні та інші цільові фонди. Комунальний кредит. Проблеми зростання матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування.

Тема 9. Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування

Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система. Загальні та спеціальні (правові) гарантії місцевого самоврядування. Обов'язковість виконання актів та законних вимог органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. Захист прав місцевого самоврядування в Конституційному Суді України. Захист прав місцевого самоврядування в судах загальної юрисдикції.

Поняття та види відповідальності у муніципальному праві. Підстави відповідальності. Форми відповідальності у муніципальному праві. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами. Дострокове припинення повноваження ради. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, голови районної, обласної, районної у місті ради. Дострокове припинення повноважень органів самоорганізації населення.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Перелік практичних (семінарських) та завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Визначити зміст муніципального права як галузі публічного права
Тема 2. Завдання 2.	Визначити конституційно-правові основи місцевого самоврядування
Тема 3.Завдання 3.	Надати характеристику територіальній громаді як первинного суб'єкта місцевого самоврядування
Тема 4. Завдання 4.	Визначити правовий статус місцевих рад як представницьких органів місцевого самоврядування
Тема 5. Завдання 5.	Визначати правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради
Тема 6. Завдання 6.	Визначати правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад
Тема 7. Завдання 7.	Визначати правовий статус органів самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні
Тема 8. Завдання 8.	Надати характеристику матеріально-фінансовій основі місцевого самоврядування
Тема 9. Завдання 9.	Визначити поняття гарантій та надати юридичну характеристику відповідальності у системі місцевого самоврядування

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3.

Перелік самостійної роботи

Тема 1-9.	Вивчення лекційного матеріалу та нормативної бази.
Тема 1-9.	Підготовка до практичних занять.
Тема 9.	Виконання індивідуального завдання.
Тема 2, 9.	Виконання творчого завдання.
Тема 2, 9.	Написання модульних контрольних робіт.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та години самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-9), проблемна лекція (Тема 8-9).

Наочні (візуалізація (Тема 1-9).

Практичні (практична робота (Тема 1-9), кейс-метод (Тема 4-7, 9).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) - сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (30 балів), письмові контрольні роботи (10 балів), творчі роботи (презентації) (10 балів), індивідуальне завдання (10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Правове регулювання економіки»

Навчальна дисципліна “МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО”

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ (максимальна кількість балів за виконання цього завдання – 15):

1. Місцеве самоврядування є право:

- а) територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції України і законів України;
- б) органів самоорганізації населення вирішувати питання місцевого значення;
- в) місцевих рад вирішувати питання органів виконавчої влади на відповідній території.

2. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою:

- а) безпосередньо;
- б) через органи місцевого самоврядування;
- в) через місцеві державні адміністрації.

3. Первинним суб'єктом місцевого самоврядування є:

- а) територіальна громада села;
- б) територіальна громада селища;
- в) територіальна громада села, селища, міста.

4. Предметом місцевого референдуму може бути:

- а) будь-яке питання, віднесене Конституцією України до відання місцевого самоврядування;
- б) будь-яке питання, віднесене Конституцією України до відання місцевого самоврядування, органів державної влади;
- в) будь-яке питання, віднесене Конституцією України, Законом України „Про місцеве самоврядування України” та іншими законами до відання місцевого самоврядування.

5. Громадські слухання проводяться:

- а) не рідше одного разу на рік;
- б) не рідше одного разу на два роки;
- в) не рідше одного разу на півроку.

6. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються:

- а) на засадах їх підконтрольності в межах повноважень, наданих органам самоврядування законом України „Про місцеве самоврядування в Україні”;
- б) на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності в межах повноважень, наданих органами самоврядування законом України „Про місцеве самоврядування в Україні”;
- в) на договірній і податковій основі та на засадах підконтрольності в межах повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законом „Про місцеве самоврядування в Україні”.

7. До власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад щодо управління комунальною власністю, зокрема, належать:

- а) управління в межах, визначених радою, майном, що належить до комунальної власності відповідних територіальних громад;
- б) заслуховування звітів про роботу керівників підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідних територіальних громад;
- в) погодження в установленому порядку кандидатур для призначення на посаду керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, які перебувають у державній власності.

8. При здійсненні наданих повноважень сільський, селищний, міський голова є підзвітним, підконтрольним і відповідальним:

- а) перед територіальною громадою і перед відповідною радою;
- б) перед територіальною громадою, відповідальним - перед відповідною радою, а з питань здійснення виконавчими органами ради повноважень органів

виконавчої влади - також підконтрольним відповідним органам виконавчої влади;

в) перед територіальною громадою, відповідною радою, відповідним органом виконавчої влади.

9. Сільський, селищний, міський голова звітує про свою роботу перед територіальною громадою на відкритій зустрічі з громадянами:

- а) не рідше одного разу на рік;
- б) не рідше одного разу на 2 роки;
- в) не рідше одного разу на півроку.

10. Сільський, селищний, міський голова зобов'язаний прозвітувати перед радою про роботу виконавчих органів ради у будь-який визначений ними термін:

- а) на вимогу не менше двох третин депутатів відповідної ради;
- б) на вимогу не менше половини депутатів відповідної ради;
- в) на вимогу більшості депутатів відповідної ради.

11. Сесія ради є правомочною, якщо в її пленарному засіданні бере участь:

- а) не менше половини депутатів від загального складу ради;
- б) більше половини депутатів від загального складу ради;
- в) не менше двох третин депутатів від загального складу ради.

12. Повноваження депутата місцевої ради починаються:

- а) з дня відкриття першої сесії відповідної ради;
- б) з моменту офіційного оголошення підсумків виборів відповідною територіальною виборчою комісією на сесії ради;
- в) з моменту офіційного оголошення підсумків виборів відповідною територіальною виборчою комісією.

13. Регламент міської ради затверджується не пізніше, ніж на:

- а) першій сесії;
- б) другій сесії;
- в) третій сесії.

14. Доцільність, порядок та умови відчуження об'єктів права комунальної власності визначається:

- а) виконавчим комітетом;
- б) відповідною радою;
- в) відповідним головою.

15. Органи та посадові особи місцевого самоврядування несуть відповідальність за свою діяльність:

- а) перед державою;

- б) перед територіальною громадою і державою;
- в) перед територіальною громадою, державою, юридичними і фізичними особами.

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ (максимальна кількість балів за виконання цього завдання – 10):

Визначте правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ (максимальна кількість балів за виконання цього завдання – 15):

На вимогу депутатів міською радою було заслухано звіт міського голови про діяльність виконавчого комітету міськради. За результатами обговорення звіту рада прийняла рішення про визнання роботи міського голови незадовільною, дострокове припинення його повноважень та призначення позачергових виборів міського голови.

Чи правомірне рішення прийняла міська рада? Які підстави та порядок дострокового припинення повноважень сільських, селищних, міських голів передбачені законодавством?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзменаційний білет включає 15 тестів, 1 відкрите питання та 1 практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна кількість балів – 15

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання - 10 балів, із них:

10 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу.

9 - 8 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури.

7-6 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, здобувач відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

5-4 передбачає неповні знання здобувача основної літератури; здобувач лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

3 - 1 балів ставиться, коли здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли здобувач не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Практичне завдання.

Практичне завдання – ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить **15 балів**, із них:

15 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Відповідь повна, логічна, містить аналіз і систематизацію. В кінці дає проаналізований та обґрунтований висновок ситуаційного завдання.

14 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. При вирішенні ситуаційного завдання припускається окремих незначних нечіткостей.

13 - здобувач вирішує ситуацію повністю, з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Його відповіді в цілому правильні, логічні і достатньо обґрунтовані з незначними помилками.

12 - здобувач вирішує ситуацію неповно, допущені суттєві погрішності. Відповідь дає без посилань або з неправильними посиланнями на відповідні статті законодавства або вказуючи при цьому неправильний нормативний

акт/акти. З окремими помилками дає визначення основних понять, може частково аналізувати навчальний матеріал.

11 - здобувач вирішує ситуацію неповно, з суттєвими помилками. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти не застосовує. Висловлює у висновках лише свою думку чи своє бачення вирішення ситуаційного завдання, припускається значної кількості помилок.

10 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти відсутні. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, без відтворення окремих норм, припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

9 - здобувач вирішує ситуацію з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Але висновок суперечить зазначеним нормативним актам.

8-6 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти зазначає, але висновок робить зовсім інший, що суперечить зазначеному законодавству.

5-3 - здобувач правильно вирішити ситуацію не може. Володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів.

2 - здобувач зазначає лише статті законодавства та/або вказівки на нормативний акт/акти, обґрунтування та визначення відповіді відсутні.

1 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може. Висловлює свою думку без посилань на законодавство.

0 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

– Ст. 141.

2. Європейська Хартія Місцевого Самоврядування. Прийнята 15 жовтня 1985 р. // Віче. – 1993 – № 6. – С. 33-39.

3. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX // ВВР України. – 2020. – № 7, № 8,9. – Ст. 48.

4. Про звернення громадян. Закон України від 2 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

5. Про столицю України – місто-герой Київ : Закон України № 401–XIV від 15 січня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

6. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

7. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України № 2850–IV від 8 вересня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.

8. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України від 7 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.

9. Про статус депутатів місцевих рад. Закон України від 11 липня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.

10. Про органи самоорганізації населення : Закон України № 2625–III від 11 липня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.

11. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України від 5 лютого 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 91.

12. Верлос Н. В. Муніципальне право : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Право». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 180 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/19870/3/0058989.pdf>

13. Остапенко, О. Г. Конституційне право України [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. Г. Остапенко, В. В. Сергієнко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (2,56 МБ). - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 259 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25176>

14. Пирога І. С., Бисага Ю. М., Рогач О. Я. Муніципальне право України : підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 358 с.

Додаткова:

15. Кириченко Ю.М. Організаційно-правові форми діяльності органів місцевого самоврядування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 286 – 290. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2022/66.pdf
16. Кириченко Ю.М. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Том 31 (70) № 4. С. 134-139.
17. Кириченко Ю.М. Статут територіальної громади як ефективний засіб локальної саморегуляції та самоуправління. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 3 (69). С. 18 – 22.
18. Кириченко Ю.М. Юридична відповідальність органів місцевого самоврядування: багатоаспектність визначення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 158162. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/39.pdf
19. Кириченко Ю.М. Щодо питання визначення поняття та призначення місцевого самоврядування України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 12. С. 254 – 258. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2023/62.pdf
20. Кириченко Ю.М. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах воєнного стану // Захист прав людини в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]: Збірник матеріалів Науково-практичної конференції; 31 січня 2023 року. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. С. 14-20.
21. Кириченко Ю.М. Органи місцевого самоврядування в системі суб'єктів адміністративного права // «Право та економіка України» - перспективи розвитку»: Матеріали круглого столу (11 грудня 2023 р.). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. С. 12 – 20. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/31162>
22. Конституційне право України : підручник / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.] ; за заг. ред. Т. М. Слінько. – Харків : Право, 2020. – 592 с.
23. Конституційне право України: навчальний посібник в таблицях та схемах / О. М. Пересада. – Київ: ВД «Дакор», 2020. – 248 с.

Інформаційні ресурси

24. www.rada.gov.ua – Офіційний портал Верховної Ради України
25. www.kmu.gov.ua – Урядовий портал.

26. www.nbuv.gov.ua – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.
27. www.library.ukma.kiev.ua – електронний каталог наукової бібліотеки НАУКОВА БІБЛІОТЕКА Національного університету "Києво-Могилянська академія".
28. www.legality.kiev.ua – електронний каталог Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого
29. <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9822> – сторінка курсу на платформі Moodle (ПНС ХНЕУ ім. Сечена Кузнеця)